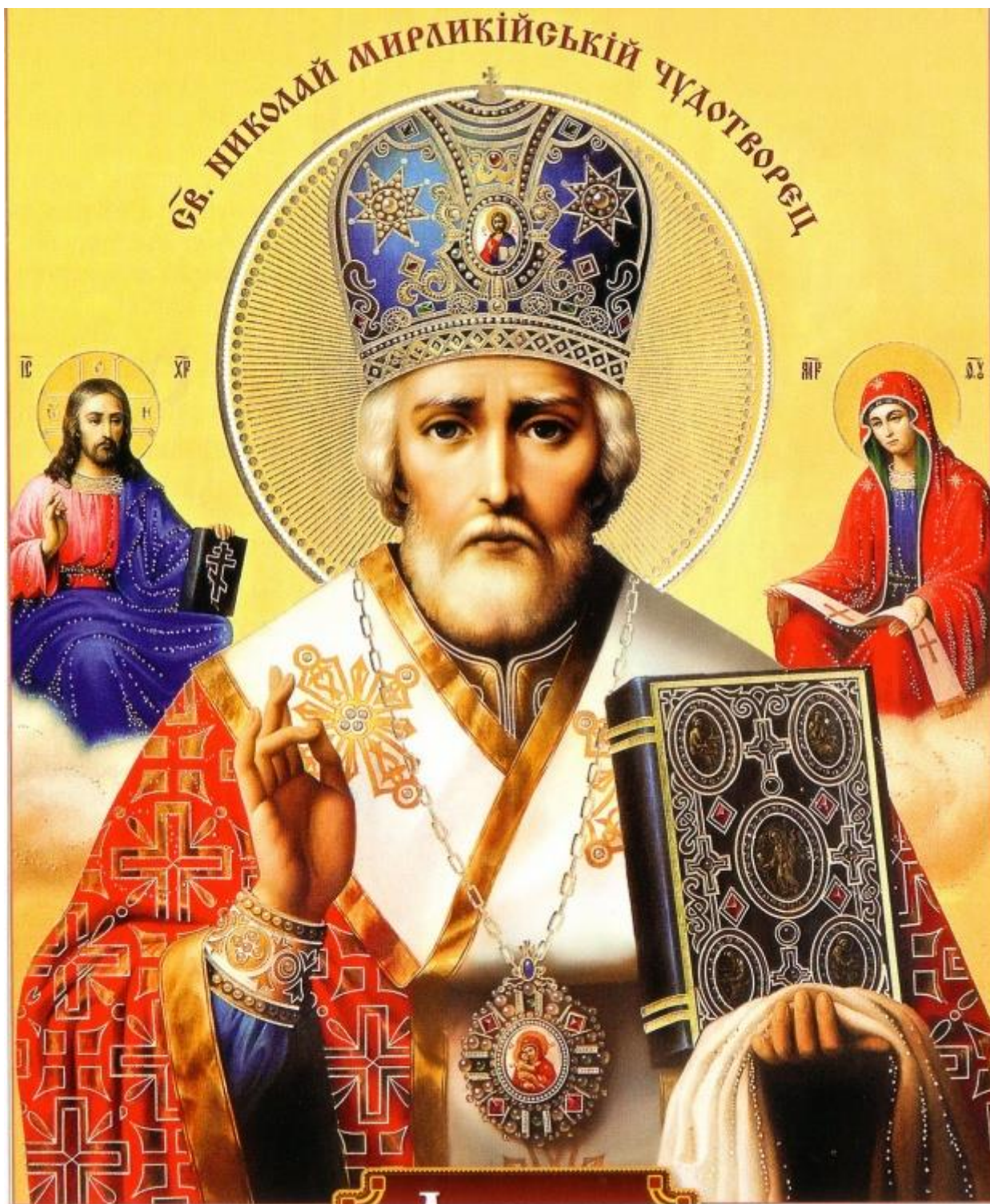

Viața celui între sfinți Părintelui nostru Nicolae, Arhiepiscopul din Mira Lichiei, făcătorul de minuni

(6 decembrie)

Pe făcătorul cel mare de minuni, ajutorul cel grabnic și mijlocitorul cel prea ales către Dumnezeu, pe arhiereul lui Hristos, Nicolae, l-au odrăslit părțile Lichiei, în cetatea ce se numește Patara, din părinți cinstiți și de bun neam, dreptcredincioși și bogați. Tatăl său se chema Teofan, iar

mama sa Nona. Această binecuvîntată pereche, petrecînd cu bună credință în însoțirea cea legiuită și împodobindu-se cu obiceiul cel bun, pentru viața lor cea plăcută lui Dumnezeu și pentru multele milostenii și faceri de bine mari, s-au învrednicit a odrăsli această odraslă sfîntă - singuri ei fiind rădăcină sfîntă - și s-a făcut cum zice psalmistul : Ca un pom răsădit lîngă izvoarele apelor, care și-a dat rodul său la vremea sa. Deci, născînd pe acest dumnezeiesc prunc, l-a numit Nicolae, care se tîlcuiește "biruitor de popor"; și cu adevărat s-a arătat biruitor al răutății, așa binevoind Dumnezeu spre folosul de obște al lumii.

După acea naștere, maica sa Nona a rămas stearpă, pînă la dezlegarea din legăturile cele trupești, mărturisind singură firea că nu este cu putință a se mai naște alt fiu ca acela, ca numai pe acesta să-l aibă și întîii și pe urmă, care din pîntecele maicii sale s-a sfințit cu darul cel de Dumnezeu insuflat. Căci n-a început a viețui decît cinstind pe Dumnezeu cu bună cucernicie, nici n-a început a suga țîță, făcînd minuni din pruncie, nici nu s-a deprins mai întîii a mînca, ci a posti. Căci după nașterea sa, fiind în baie, a stat trei ceasuri pe picioarele sale, singur de sine, nesprijinindu-l nimeni, dînd prin această stare, cinste Sfintei Treimi, Căreia mai pe urmă avea să-i fie mare slujitor și întîii-stătător. Cînd se apropia de pieptul maicii sale, se cunoștea a fi făcător de minuni, hrănindu-se nu după obiceiul pruncilor celorlalți - pentru că numai din țîța cea dreaptă suga lapte - avînd să dobîndească cu cei drept-credincioși starea cea de-a dreapta. Apoi a început a fi și postitor ales, căci miercurea și vinerea numai o dată suga lapte din țîță și atunci seara, după săvîrșirea obișnuitei rugăciuni creștinești, de care lucru părinții lui se mirau foarte și se minunau și mai dinainte pricepeau ce fel de postitor va fi Nicolae mai pe urmă. Acel obicei de a posti, deprinzîndu-l Fericitul din scutece și l-a păzit în toată viața sa, pînă la fericitul său sfîrșit, petrecînd miercurea și vinerea în post. Deci crescînd pruncul cu anii, creștea împreună și cu înțelegerea și cu obiceiurile cele bune, pe care le învăța de la părinții săi cei buni; fiind ca o holdă roditoare, care primește în sine sămînța învățăturii celei bune, care odrăslește și aduce în toate zilele roade noi de fapte bune.

Sosind vremea de școală, a fost dat la învățătura dumnezeieștii Scripturi, iar el cu agerimea cea firească a minții și cu povățuirea Sfîntului Duh, în puțin timp, a ajuns la multă înțelepciune. Apoi, atît de mult a sporit în învățătura cărții, pe cît era de trebuință bunului cîrmaci al corabiei lui Hristos și păstorului celui iscusit al oilor celor cuvîntătoare. Deci, făcîndu-se desăvîrșit în cuvîntul învățăturii, s-a arătat desăvîrșit și în lucrul vieții; de la prietenii deșarte și de la vorbe nefolositoare cu totul se abătea și a vorbi cu femeile sau a căuta cu ochii la fața femeiască, foarte mult se ferea, căci fugind, se depărta de petrecerea împreună cu femeile.

Avînd adevărată înțelepciune și minte curată, de-a pururea vedea pe Dumnezeu și totdeauna zăbovea în sfintele biserici, după cum zice proorocul: Voit-am a fi lepădat în casa Dumnezeului meu. De multe ori, cîte o zi întreagă și cîte o noapte, petrecînd în rugăciunile cele gînditoare de Dumnezeu și în citirea dumnezeiștilor cărți, învăța înțelegerea cea duhovnicească și se îmbogățea cu dumnezeieștile daruri ale Sfîntului Duh, cu care se pregătea pe sine locaș vrednic, precum este scris: Voi sînteți biserica lui Dumnezeu și Duhul lui Dumnezeu viețuiește în voi.

Deci tînărul cel îmbunătățit și curat, avînd în sine Duhul lui Dumnezeu, se arăta cu totul duhovnicesc, arzînd cu duhul și slujind Domnului cu frică, încît nu se vedea la dînsul nici un fel de nărav tineresc, ci numai obiceiurile omului bătrîn pentru care tuturor s-a făcut minunat și slăvit. Căci precum omul cel bătrîn, dacă are obiceiul celor tineri, este luat în rîs de toți, tot așa și tînărul, dacă are năravul bărbatului celui bătrîn, se cinstește de toți cu mirare; pentru că sînt nepotrivite tinerețile pentru bătrînețe, dar cinstite și frumoase sînt bătrînețile în tinerețe.

Fericitul Nicolae avea un unchi episcop cu același nume ca și dînsul. Unchiul său, văzînd pe nepot sporind în viață cu fapte bune și cu totul înstrăinîndu-se de lume, a sfătuit pe părinții lui să-l dea să slujească lui Dumnezeu. Iar ei nu s-au lepădat a dăruie pe fiul lor Domnului, pe care ei l-au primit ca pe un dar de la dînsul. Pentru că scrie în cărțile cele vechi pentru dînșii, cum că fiind neroditori și deznădăjduindu-se de a mai avea copii, cu multe rugăciuni, cu lacrimi și cu multe milostenii au cerut de la Dumnezeu pe acest fiu; iar ei l-au dat în dar Celui ce l-a dăruit pe dînsul.

Primind episcopul pe "tînărul bătrîn", care avea înțelepciunea ca o cărunțețe și viața cea mai curată, l-a suit pe treptele cele sfințite ale preoției, iar cînd s-a hirotonisit, episcopul întorcîndu-se către poporul care era în biserică și umplîndu-se de Duhul Sfînt, a proorocit zicînd: "Iată, fraților, văd un nou soare răsărind marginilor pămîntului, arătîndu-se către cei întristați ca o milostivă mîngîiere. O! fericită este turma care se va învrednici a avea pe acest păstor! Căci acesta va paște bine sufletele celor rătăciți și la pășunea buneicredințe îi va aduce pe dînșii; apoi se va arăta și ajutător fierbinte celor ce sînt în nevoi". Această proorocie s-a împlinit mai pe urmă, precum vom arăta în istorisirea ce o vom face.

Deci, primind Sfîntul Nicolae asupra sa treapta preoției, adăuga osteneală la osteneală, petrecînd în post și în neîncetate rugăciuni, iar cu trupul său cel muritor sîrguindu-se a urma celor fără de trupuri. Astfel, viețuind întocmai ca îngerii, din zi în zi înflorește mai mult cu podoaba sa cea sufletească și se arăta vrednic de cîrmuirea Bisericii.

În acea vreme unchiul său, episcopul Nicolae, vrînd a se duce în Palestina ca să se închine acolo sfințelor locuri, a încredințat toată cîrmuirea bisericii nepotului său. Deci acesta, împlinind locul aceluia, avea toată purtarea de grijă pentru rînduiala bisericilor, ca și episcopul unchiul său. În acea vreme, părinții fericitului, părăsind această viață vremelnică, s-au mutat la cea veșnică, iar Sfîntul Nicolae, rămînînd moștenitorul averii lor, a împărțit-o celor săraci. Pentru că nu se uita la bogăția ce curge alături, nici se îngrijea pentru înmulțirea ei; ci, lepădîndu-se de toate poftele lumesci, se sîrguia cu toată osîrdia a se uni cu Dumnezeu, către care grăia: Către Tine, Doamne, am ridicat sufletul meu; învață-mă să fac voia Ta, că Tu ești Dumnezeuul meu; către Tine sînt aruncat din pîntecele maicii mele, Dumnezeuul meu ești Tu. Deci mîna lui era întinsă către săraci, ca un rîu cu apă multă ce curge cu îndestulare.

Pentru ca multe lui milostenii să fie mai cu lesnire cunoscute, să arătăm una și anume: Era un bărbat în cetatea aceea, dintre cei slăviți și bogați, care mai pe urmă a rămas sărac și neslăvit, căci viața veacului acestuia este nestatornică. Bărbatul acela avea trei fete foarte frumoase și acum, fiind lipsit de toate cele de trebuință, nu avea nici hrană, nici îmbrăcăminte și cugeta să-și dea fetele sale spre desfrîinare, iar casa sa să o facă casă necurată, pentru sărăcia lui cea mare, ca doar astfel să aibă ceva de folos și să cîștige pentru el și fetele sale îmbrăcăminte și hrană. Vai, în ce fel de gînduri necuvioase alungă pe om sărăcia cea mare! Deci bătrînul acela fiind în astfel de cugete rele și gîndul său cel rău vrînd acum a-l aduce cu ticăloșie în fapt, Dumnezeu Care nu voiește a vedea în pierzare firea omenească, ci cu iubire de oameni, se pleacă spre nevoile noastre, a pus bunătate în inima plăcutului Său, Sfîntul Nicolae și l-a trimis spre ajutor către bărbatul care era să piară cu sufletul, prin însuflare tainică, mîngîind pe cel ce era în sărăcie și scăpîndu-l din căderea păcatului.

Deci, auzind Sfîntul Nicolae de lipsa cea mare a bărbatului aceluia și prin dumnezeiască descoperire înștiințîndu-se de cugetarea lui cea rea, i-a părut foarte rău pentru dînsul și a cugetat ca astfel cu mîna sa cea făcătoare de bine, să-l răpească împreună cu fetele sale ca din foc de la sărăcie și de la păcat. Însă n-a vrut să fie de față cu bărbatul acela, ca să-i spună despre facerea sa

de bine, ci, în taină a cugetat să-i dea aceluia milostenia sa cu îndurare. Și aceasta vrea s-o facă pentru două pricini: întâi ca să scape de slava omenească, pentru că ținea seama de ce zicea Evanghelia: Luați aminte, să nu faceți milostenia voastră înaintea oamenilor; și, al doilea, ca și pe bărbatul acela, care odinioară era bogat iar acum ajunsese în mare sărăcie, să nu-l rușineze, căci știa că sînt grele unele ca acestea, celor ce din bogăție și din slavă cad în sărăcie, fiindcă se rușinează sufletele acelora, aducîndu-le aminte de bogăția cea mai dinainte. Pentru aceasta, a gîndit a face așa, după cuvîntul lui Hristos: Să nu știe stînga ta, ce face dreapta ta. Căci atît de mult fugea de slava omenească, încît chiar de acela căruia îi făcea bine se sîrguia a se tăinui pe sine.

Așadar, luînd o legătură mare de galbeni, a mers în miezul nopții la casa celui bărbat și, aruncînd-o înăuntru pe fereastra acelei case, degrabă s-a întors la casa sa. Dimineață, sculîndu-se bărbatul și aflînd legătura, a dezlegat-o și văzînd galbenii s-a înspăimîntat, căci socotea că este vreo nălucire, temîndu-se ca nu cumva aurul ce vedea să fie vreo înșelăciune, de vreme ce nu aștepta de la nimeni și de nicăieri vreun făcător de bine. Drept aceea, întorcînd galbenii cu vîrf de deget, privea cu dinadinsul și cunoscînd că este adevărat, se veselea și se minuna, iar de bucurie, plîngea cu lacrimi fierbinți și, cugetînd mult în sine cine i-ar fi făcut lui o asemenea facere de bine, nu se dumirea. Deci, socotind a fi purtarea de grijă a lui Dumnezeu, îi mulțumea neîncetat, dînd laudă Domnului Celui ce se îngrijește de toți. Apoi îndată pe una din fetele sale, pe cea mai mare, a măritat-o după un bărbat și i-a dat aurul cel primit din destul pentru zestrea ei.

Despre aceasta înștiințîndu-se minunatul Nicolae, că a făcut după voia lui, bărbatul acela, i-a părut bine. Și iarăși se arăta gata a face aceeași milă cu a două fiică a bătrînului, sîrguindu-se a păzi și pe fecioara aceasta prin nunta legiuită de păcatul cel fărădelege. Deci, pregăti și altă legătură de galbeni, asemenea cu cealaltă și, peste noapte, ferindu-se de toți, a aruncat-o pe aceeași fereastră, în casa bătrînului aceluia.

Dimineață, sculîndu-se acel om sărac, a găsit iarăși aur, asemenea ca întâia oară. Apoi a început a se minuna și de acela și, căzînd cu fața la pămînt, cu lacrimi fierbinți mulțumea, zicînd:

"Dumnezeule, voitorul milei și chivernisitorul mîntuirii noastre, care mai întâi m-ai răscumpărat cu Sîngele Tău și acum casa mea și pe fiicele mele izbăvind-ne prin aur din cursa celui rău, însuși arată-mi pe cel ce slujește voii Tale celei milostive și bunătății Tale celei iubitoare de oameni. Arată-mi pe îngerul Tău cel pămîntesc, pe cel ce ne păzește pe noi de pierderea păcatului, ca să știu cine este unul ca acela, care ne scoate pe noi din sărăcia ce ne întristează și care ne izbăvește de gîndurile cele rele, că iată, după mila Ta, Doamne, cu îndurarea cea făcută în taină, cu mîna plăcutului al Tău, voi da și pe a doua fiică a mea cu nuntă legiuită după bărbat și așa voi scăpa de cursele diavolului, care vrea prin cîștig necurat să-mi aducă mare pierdere.

Apoi bărbatul acela, rugîndu-se Domnului și mulțumind bunătății Lui, a făcut nuntă și fiicei sale de a doua, avînd nădejde în Dumnezeu - căci neîndoită nădejde și-a pus în El - cum că va purta grijă și pentru a treia fiică a lui și-i va da și acesteia să aibă viețuitor iubit, după lege, trimițîndu-i iarăși aur din destul, tot cu acea mînă făcătoare de bine. De aceea, nu dormea noaptea străjuind, ca să poată simți pe făcătorul de bine și să se învrednicească a vedea de unde îi aduce aurul acela. Și iată, nu după multă vreme, a sosit cel așteptat. Căci a venit și a treia oară plăcutul lui Hristos, Nicolae și, ajungînd la locul cel obișnuit, tot așa a aruncat o legătură de galbeni pe aceeași fereastră și îndată s-a întors la casa sa. Tatăl fecioarelor găsind aurul aruncat pe fereastră, a alergat îndată cît putea în urma celui ce se întorcea la casa sa, pe care, ajungîndu-l și cunoscîndu-l cine este - căci sfîntul nu era necunoscut pentru fapta lui cea bună și pentru neamul lui cel luminat -, a căzut la picioarele lui, sărutîndu-le și numindu-l izbăvitor, ajutător și mîntuitor sufletelor, celor ce ajunseseră întru pierderea cea mai de pe urmă. Apoi zise: "De nu m-ar fi ridicat pe mine Domnul cel mare întru

milă, prin îndurările tale, de mult aş fi pierit eu, ticălosul tată, împreună cu fiicele mele, prin căderea în focul Sodomei, vai mie! Şi iată, acum prin tine sîntem mîntuiţi din amara cădere în păcat". Acestea şi mai multe grăia cu lacrimi către sfînt. Iar el abia l-a ridicat pe picioare şi cu jurămînt a zis aceluia, că în toată viaţa lui să nu spună nimănui ceea ce s-a făcut. Apoi sfîntul, spunînd multe spre folosul omului aceluia l-a trimis la casa sa.

Iată una din faptele cele multe ale milostivirii ale Sfîntului Nicolae, ce s-a povestit aici, ca să cunoască oricine cît era de milostiv către cei săraci. De s-ar fi povestit milele lui una cîte una şi cîte îndurări a arătat către cei săraci, pe cîţi flămînzi a hrănit, pe cîţi goi a îmbrăcat şi pe cîţi a răscumpărat de la datornici, apoi nici vremea n-ar fi de ajuns a le povesti.

După aceasta Cuviosul Părinte Nicolae a voit a se duce în Palestina, spre a vedea Sfintele Locuri şi a se închina acolo, unde a umblat trupeşte Domnul nostru Iisus Hristos, cu prea curatele Sale picioare. Deci, plutind corăbierii împrejurul Egiptului şi neştiind ce avea să li se întîmple, Sfîntul Nicolae, care era împreună cu dînşii, vedea mai bine că are să fie întuneric, vifor şi lovire de vînturi cumplite. Apoi le spuse că, mai înainte a văzut pe vicleanul vrăjmaş intrînd în corabie, vrînd să o scufunde împreună cu oamenii. După aceea a năvălit asupra lor o furtună mare, fără veste şi ridicîndu-se un nor, s-a făcut vifor pe mare. Iar cei ce pluteau s-au temut foarte mult de groaza morţii şi rugau pe Sfîntul Nicolae să le ajute şi să-i izbăvească de nevoia cea fără de veste ce căzuse asupra lor zicînd: "Sfinte al lui Dumnezeu, de nu ne vei ajuta cu rugăciunile tale către Dumnezeu, îndată ne vom cufunda în această adîncime şi vom pieri". Iar el, zicîndu-le să îndrăznească şi să-şi pună nădejdea în Dumnezeu şi fără îndoială să aştepte grabnică izbăvire, însuşi a început cu sîrguinţă a se ruga către Domnul. Şi îndată s-a liniştit marea şi toată groaza s-a prefăcut în bucurie, iar ei, trecînd necazul, s-au bucurat mult şi au mulţumit lui Dumnezeu şi plăcutului său, Sfîntului Nicolae şi foarte mult se minunau de proorocirea furtunii şi de scăparea nevoii.

Tot atunci, unul din corăbieri s-a suit în vîrful catargului, precum este obiceiul celor ce îndreptează corabia, şi, cînd era să coboare de acolo, a alunecat de sus şi a căzut în mijlocul corăbiei, zăcînd fără suflet. Iar Sfîntul Nicolae, mai înainte de a-l chema în ajutor, l-a înviat cu rugăciunea pe acel om şi, nu ca pe un mort, ci ca pe cel cuprins de somn, l-a sculat şi l-a dat viu corăbierilor. Apoi, ridicînd toate pînzele şi fiind vînt cu bună sporire, au plutit în linişte şi au sosit la limanul Alexandriei, unde plăcutul lui Dumnezeu, Sfîntul Nicolae, a tămăduit pe mulţi bolnavi. Izgonind diavolii din oameni şi pe mulţi necăjiţi mîngîind, a pornit iarăşi pe cale spre Palestina şi ajungînd la Sfînta Cetate a Ierusalimului, s-a suit la Golgota, unde Hristos Dumnezeu a lucrat mîntuirea neamului omenesc, întinzîndu-Şi pe Cruce prea curatele Sale mîini. Acolo a înălţat fierbinţi rugăciuni din inima sa, care ardea de dragoste, dînd mulţumire Mîntuitorului nostru. Apoi, a înconjurat toate sfintele locuri, făcînd multe închinăciuni pretudindeni. Iar cînd era să intre noaptea în sfînta biserică la rugăciune şi uşile erau închise, s-au deschis singure, dînd intrare aceluia, căruia, chiar porţile cereşti îi erau deschise.

Zăbovind în Ierusalim vreme îndelungată, se pregătea a merge în pustie, dar, printr-un glas dumnezeiesc de sus, a fost sfătuit să se întoarcă în patria sa. Pentru că Dumnezeu, Cel ce toate le rînduieşte spre folosul sufletelor noastre, nu vrea să fie ascunsă sub obrocul pustiei acea făclie, pe care o pregătise să fie pusă în sfeşnicul mitropoliei din Lichia. Deci, aflînd o corabie, s-a tocmnit cu corăbierii să-l ducă în patria sa.

Aceştia au gîndit însă să facă lucrul cu vicleşug, adică să îndrepteze corabia lor în altă parte, nu spre Lichia. După ce s-a aşezat în corabie, plecînd de la mal, Sfîntul Nicolae a văzut că corabia nu pluteşte spre patria sa. Atunci degrabă a căzut la picioarele corăbierilor şi-i ruga să îndrepteze

calea spre Lichia, dar ei, nebăgîndu-l în seamă, mergeau în partea unde gîndeau ei, neştiind că Dumnezeu nu va lăsa pe plăcutul Său să fie în mîhnire. Deci, suflînd un vifor împotriva, a întors corabia în altă parte şi degrabă a dus-o în Lichia, iar pe corăbieri îi îngrozea cu nevoia cea mai mare. Aşa Sfîntul Nicolae, cu puterea lui Dumnezeu fiind dus pe mare, a sosit în patria sa. El însă, fiind fără de răutate, n-a făcut nici un rău acelor vrăjmaşi, nici s-a pornit spre mînie şi nici măcar vreun cuvînt aspru nu le-a zis, ci cu binecuvîntare i-a liberat în părţile lor. Iar el a mers în mănăstirea pe care o zidise moşul său, episcopul Patarelor şi o numise Sfîntul Sion. Acolo, Sfîntul Nicolae s-a arătat foarte iubit tuturor fraţilor, care, cu mare dragoste, primindu-l ca pe îngerul lui Dumnezeu, se îndulceau de cuvintele lui cele de Dumnezeu insuflate şi se foloseau de viaţa lui, cea întocmai ca a îngerilor şi urmau obiceiurile lui cele bune, cu care împodobise Dumnezeu pe credinciosul robul Său.

Aflînd Sfîntul Nicolae în această mănăstire viaţă liniştită şi loc mai lesnicios pentru gîndurile sale către Dumnezeu, ca un liman de linişte, nădăjduia ca şi cealaltă vreme a vieţii sale să o petreacă acolo. Dar Dumnezeu îi arăta calea, voind ca acea comoară bogată, a tuturor faptelor bune, cu care avea să se îmbogăţească toată lumea, să nu fie ascunsă, ca într-o ţarină acoperită de pămînt, într-o mănăstire deosebită şi într-o cameră mică închisă; ci să fie la vederea tuturor, ca prin acea comoară duhovnicească, să se facă neguţătorie duhovnicească, care pe multe suflete le va afla.

Astfel sfîntul, stînd odată la rugăciune, a auzit un glas de sus: "Nicolae, să intri în nevoiea poporului, dacă doreşti să fii de Mine încununat". Acest glas auzindu-l, Nicolae s-a spăimîntat şi cugeta întru sine: Ce voieşte glasul acela şi ce cere Domnul de la dînsul? Şi iarăşi auzi glas, spunîndu-i: "Nicolae, nu este aceasta holda pe care trebuie să Mi-o aduci roadă şi pe care o aştept de la tine; ci întoarce-te către oameni, ca să se preamărească prin tine numele Meu". Atunci Sfîntul Nicolae a cunoscut voia lui Dumnezeu, ca, lăsînd liniştea, să meargă să slujească la mîntuirea omenilor. Deci cugeta încotro se va duce: la patria sa, în cetatea Patara, la cunoscuţi, sau în altă parte. Dar, temîndu-se şi fugind de slava omenească cea deşartă, a gîndit să se ducă în altă cetate, unde nu-l va cunoaşte nimeni.

În acea latură a Lichiei este o cetate slăvită, care se numeşte Mira, mitropolia Lichiei. Deci, într-acea cetate a venit Sfîntul Nicolae, fiind condus de purtarea de grijă a lui Dumnezeu, încît nimeni nu-l ştia. Acolo trăia ca unul din săraci, neavînd unde să-şi plece capul. El nu se ducea decît în casa Domnului, avînd liman numai pe Dumnezeu.

În acea vreme, s-a mutat la Dumnezeu arhierul cetăţii Mira, Ioan arhiepiscopul şi mai întîi şezător pe scaun în toată ţara Lichiei. Atunci s-au adunat toţi episcopii ţării aceleia, în Mira, ca să aleagă un bărbat vrednic pentru acel scaun. Deci, fiind acolo bărbaţi cinstiţi şi cu bună înţelegere, erau nedumeriţi între ei, pe care să-l aleagă. Unii, fiind porniţi dîn rîvnă dumnezeiască, au zis că lucrul acela nu este al alegerii omeneşti, ci al rînduiei lui Dumnezeu. Deci se cuvine a se face rugăciune pentru aceasta, ca însuşi Domnul să arate cine este vrednic să primească o treaptă ca aceasta şi să fie păstor peste toată Lichia.

Toţi, ascultînd acel sfat bun, au făcut rugăciune cu sîrguinţă şi cu post. Iar Domnul, făcînd voia celor ce se tem de El şi ascultînd rugăciunea lor, a descoperit bunăvoinţa Sa, unuia din episcopii aceia care era mai bătrîn, într-acest chip; stînd el la rugăciune, i s-a arătat un bărbat luminat, poruncindu-i să meargă de cu noapte şi să stea lîngă uşile bisericii şi să ia seama cine va intra mai înainte decît toţi în biserică, acela - zicea el - este îndemnat de Duhul Meu şi, luîndu-l cu cinste, să-l puneţi arhiepiscop. Iar numele bărbatului aceuia este Nicolae. Această vedenie dumnezeiască

avînd-o episcopul acela și auzind ceea ce i se poruncise în vedenie, a vestit celorlalți episcopi, iar aceia, auzind, s-au îndemnat mai mult spre rugăciune, cu iubire de osteneală.

Atunci episcopul care a văzut descoperirea a stat la locul acela, unde i s-a poruncit în vedenie și aștepta venirea bărbatului dorit. Deci, cînd a fost vremea Utreniei, Sfîntul Nicolae, îndemnat de Duh, a ajuns mai înainte decît toți la biserică, pentru că avea obicei de se scula în miezul nopții la rugăciune și venea la începutul cîntării Utreniei, mai întîi decît toți la biserică. Intrînd în pridvor, l-a luat episcopul care se învrednicise acelei vedenii și i-a zis: "Cum te cheamă, fiule?" Dar el tăcea. Acela îl întreabă iarăși. Sfîntul i-a răspuns cu blîndețe: "Nicolae mă cheamă pe mine, stăpîne, robul sfinției tale". Acel dumnezeiesc bărbat, care a auzit acel glas blînd, a priceput pe de o parte, după numele care i se spusese în vedenie, că se numește Nicolae; iar pe alta, prin smerenia lui, că sfîntul a răspuns cu blîndețe. Deci a cunoscut că acela este cel pe care îl binevoiește Dumnezeu a fi mitropolit al bisericii din Mira. Căci știa spre cine caută Domnul, cum zice Scriptura: Pe cel blînd și tăcut și spre cel ce se cutremură de cuvintele Mele. Atunci s-a bucurat foarte, ca și cînd a descoperit o comoară ascunsă și, îndată, luîndu-l de mînă i-a zis: "Urmeză-mă, fiule". Deci l-a dus cu cinste la episcopi. Iar ei umplîndu-se de mulțumire dumnezeiască și de mîngîiere duhovnicească pentru aflarea bărbatului celui de Dumnezeu arătat, l-au adus în mijlocul bisericii.

Străbătînd vestea aceasta pretutindeni, s-au adunat mai degrabă decît păsările, mulțime de oameni fără număr. Episcopul, care văzuse vedenia, a zis cu glas mare către toți: "Primiți, fraților, pe păstorul vostru, pe care vi l-a ales vouă Duhul Sfînt și căruia i-a încredințat desăvîrșit povățuirea sufletelor voastre; pe care nu alegerea omenească, ci judecata lui Dumnezeu l-a adus aici. Iată acum avem pe cel pe care l-am dorit și căutat, l-am aflat și l-am primit. Deci, prin acesta fiind bine povățuiți, nu vom cădea din nădejde, ca, astfel, să stăm bine înaintea lui Dumnezeu în ziua arătării Lui și a descoperirii.

Poporul dădea mulțumire lui Dumnezeu și se bucura, dar Sfîntul Nicolae se lepăda a primi acea treaptă, nesuferind lauda omenească. Însă, fiind rugat de tot soborul cel sfințit și de cel mirenesc, chiar fără voia lui l-au ridicat pe scaunul arhieresc, căci printr-o vedenie dumnezeiască a fost îndemnat la aceasta, pe care a avut-o mai înainte de moartea arhiepiscopului. Despre această vedenie Sfîntul Metodie, patriarhul Constantinopolului, scria astfel: "Într-o noapte, Sfîntul Nicolae a văzut pe Mîntuitorul nostru întru slavă, stînd aproape de dînsul și dîndu-i Sfînta Evanghelie, care era împodobită cu aur și cu mărgăritare; iar de partea cealaltă a văzut pe Sfînta Născătoare de Dumnezeu, punînd pe umerii lui omofor arhieresc". După vedenia aceea trecînd puține zile și răposînd Ioan, arhiepiscopul Mirelor, Nicolae a fost ales arhiepiscop al acelei cetăți.

De acea vedenie aducîndu-și aminte Sfîntul Nicolae și văzînd bunăvoința lui Dumnezeu, încă și rugăciunile soborului netrecîndu-le cu vederea, a primit păstoria Lichiei. Iar sfințita adunare a episcopilor, împreună cu clericii, săvîrșind toate cele ce se cuvin sfințirii sale, a făcut praznic de bucurie, veselindu-se de păstorul lor, cel dat de Dumnezeu, de arhiereul lui Hristos, Nicolae. Astfel, Biserica lui Dumnezeu a primit pe făclia cea luminată, care n-a fost pusă la o parte, nici ascunsă sub obroc, ci stînd la locul cel cuviincios, în sfeșnicul arhieriei și al păstoriei, unde strălucea luminos, drept îndreptînd cuvîntul adevărului și toate poruncile cele dreptcredincioase, sănătos cugetîndu-le și învățîndu-le.

Chiar de la începutul păstoriei sale, plăcutul lui Dumnezeu grăia în sine astfel: "O! Nicolae, pentru această dregătorie și pentru acest loc, trebuie alte obiceiuri; deci de acum să nu mai viețuiești ție, ci altora". Apoi, vrînd a învăța pe oile sale faptele cele bune, nu-și mai ascundea viața sa cea cu fapte bune, ca mai înainte. Căci mai înainte, numai unul Dumnezeu îi știa viața, slujindu-l în taină.

Iar după ce s-a făcut arhiereu, era arătată tuturor viețuirea lui, nu pentru mărire deșartă, ci pentru folosul și înmulțirea slavei lui Dumnezeu, încât s-au împlinit cele scrise în Evanghelie: Așa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, ca văzînd faptele voastre cele bune, să preamărească pe Tatăl vostru, care este în ceruri.

Sfîntul Nicolae era oglinda turmei sale prin toate faptele cele bune și model credincioșilor, după cum zice Apostolul: "Cu cuvîntul, cu viața, cu dragostea, cu credința, cu duhul și cu curăția". Apoi era blînd, fără de răutate și smerit cu duhul, ferindu-se de îngîmfare. Hainele lui erau simple și hrana pustnicească pe care o gusta totdeauna numai o dată pe zi și aceea seara. Toată ziua, se îndeletnicea cu lucrurile ce se cuveneau dregătoriei sale, ascultînd nevoile celor ce veneau la dînsul, iar ușile casei lui erau deschise tuturor, căci era bun către toți și apropiat. Sărmanilor le era tată; săracilor, milostiv; mîngîietor celor ce plîngeau, ajutor celor năpăstuiți și tuturor mare făcător de bine. Apoi, și-a cîștigat spre ajutor în ostenele sale cele păstorești și pentru îndreptarea Bisericii, pe doi sfinți cu fapte bune și cu bună înțelegere, cinstiți cu treapta preoției, adică pe Pavel de la Rodos și pe Teodor Ascalonitul, bărbați cunoscuți de toată Grecia.

Astfel, bine păștea turma cea încredințată lui, a oilor lui Hristos cele cuvîntătoare. Iar ochiul cel zavistnic al diavolului celui viclean, care niciodată nu încetează a ridica război asupra robilor lui Dumnezeu, nerăbdînd a vedea credința cea bună înflorind în oameni, a ridicat prigoană asupra Bisericii lui Hristos, prin păgînii împărați ai Romei, Dioclițian și Maximian. De la ei a ieșit atunci poruncă prin toată lumea, ca toți credincioșii să se lepede de Hristos și să se închine idolilor; iar cei ce nu se vor supune, să fie siliți, cu chinuri, prin temnițe și cu munci grele, apoi, în sfîrșit, cu moarte silnică să fie pedepsiți.

Un asemenea vifor pustiitor degrabă a ajuns și pînă în cetatea Mira, dus fiind de doritorii păgînătății celei întunecate. Iar fericitul Nicolae, în cetatea aceea fiind căpetenie a tuturor creștinilor, cu limbă slobodă propovăduia credința cea bună a lui Hristos și se arăta gata a pătimi pentru El. Pentru aceea a fost prins de muncitorii păgîni și băgat în temniță, dimpreună cu mulți creștini. Petrecînd aici multă vreme, a pătimit multe rele, răbdînd foame, sete și strîmtorarea temniței. Pe cei împreună legați îi hrănea cu cuvîntul lui Dumnezeu și-i adăpa cu apele cele dulci ale buneii credințe, sporind într-însii credința în Hristos Dumnezeu și punînd picioarele acelor pe temelia cea nezdorbită. Apoi, întărindu-i întru mărturisirea lui Hristos, îi îndemna cu osîrdie a pătimi pentru adevăr.

După aceea, iarăși s-a dăruit pace creștinilor și ca soarele după norii cei întunecați, așa a strălucit dreapta credință sau ca o răcoreală ce vine după furtună. Căci, căutînd Hristos cu dragoste de oameni asupra moștenirii Sale, a pierdut stăpînirea păgînilor, izgonind de la împărăție pe Dioclițian și Maximian; iar cu dînșii a izgonit pe cei ce slujeau păgînătății elinești și a ridicat poporului său corn de mîntuire, prin arătarea Crucii marelui împărat Constantin, căruia i-a încredințat stăpînirea Romei.

Constantin, cunoscînd pe Unul Dumnezeu și punîndu-și nădejdea în El, a biruit pe toți potrivnicii săi cu puterea Sfintei Cruci și a pierdut nădejdea cea deșartă, a celor ce împărățiseră mai înainte, poruncind să risipească capiștile idolilor și să zidească biserici creștine; iar pe cei ce erau închiși în temnițe pentru Hristos, i-a liberat și cu mari laude i-a cinstit ca pe niște eroi; și toți mărturisitorii lui Hristos s-au întors în patria lor.

Atunci și cetatea Mirelor a primit iarăși pe păstorul său, pe acest mare arhiereu Nicolae, mucenic cu voia și fără sînge încununat. Acesta, avînd darul lui Dumnezeu într-însul, vindeca patimile și neputințele oamenilor, nu numai ale celor credincioși, ci și ale celor necredincioși. Deci, pentru

darul cel mare al lui Dumnezeu care petrecea într-însul, multora s-a făcut slăvit, minunat și foarte iubit; căci strălucea cu curăția inimii și era împodobit cu toate darurile lui Dumnezeu, slujind Domnului său în cuvioșie și dreptate.

Pe atunci erau încă multe capiști idolești, în care poporul păgîn sluja cu dragoste diavolească și nu puțin popor pierea din cetatea Mirelor. Dar dumnezeiescul arhieru, aprinzându-se cu râvnă, a străbătut toate locurile acelea, risipind capiștile idolești, iar pe turma sa curățind-o de necurățiile diavolești. Sfântul Nicolae, luptându-se asupra duhurilor celor viclene, a venit și asupra capiștei Artemidei, care fiind locaș al idolilor, era mare și foarte împodobită. Pornirea sfântului era îndreptată mai mult asupra idolilor decât asupra necuratei capiști, pe care a dărâmat-o pînă la temelie, iar zidirea cea înaltă a risipit-o pînă la pămînt; atunci duhurile cele viclene, neputînd nicidecum răbda venirea sfântului, scoteau glasuri de plîngere, strigînd foarte tare, căci erau biruite și izgonite din locul lor, prin arma rugăciunilor nebiruitului ostaș Nicolae, arhierul lui Hristos.

După aceasta, binecredinciosul împărat Constantin, vrînd să întărească credința în Hristos Dumnezeu, a poruncit să se țină soborul a toată lumea în cetatea Niceii. Acolo adunîndu-se Sfinții Părinți, au propovăduit luminat dreapta credință, iar pe Arie, rău cugetătorul și semănătorul de neghină, împreună cu eresul lui, l-a dat anatemei. Apoi pe Fiul lui Dumnezeu întocmai de o cinste și de o ființă cu Tatăl mărturisindu-L, a dat pace dumnezeieștii și apostoleștii Biserici.

Atunci și minunatul Nicolae fiind la sobor, unul din cei 318 Sfinți Părinți, cu mare vitejie a stat împotriva hulelor lui Arie și împreună cu Sfinții Părinți a arătat dogmele credinței celei drepte și tuturor le-a făcut cunoscut cu adevărită.

Despre dînsul povestește unul dintre istorici, că, aprinzându-se cu râvnă dumnezeiască ca al doilea Ilie, a îndrăznit în mijlocul soborului a rușina pe Arie, nu numai cu cuvîntul, ci și cu fapta, lovindu-l pe Arie peste față. De acest lucru, s-au întristat Sfinții Părinți și, pentru aceea a luat de la dînsul semnele cele arhieresti. Iar Domnul nostru Iisus Hristos și Preabinecuvîntata lui Maică, privind din înălțime la nevoințele Sfântului Nicolae, au binevoit spre fapta lui cea cu îndrăzneală și au lăudat râvna lui cea dumnezeiască. Aceeași vedenie a avut și oarecare din Sfinții Părinți cei mai vrednici, precum însuși Sfântul Nicolae a văzut mai înainte de alegerea sa la arhierie, adică, stînd de o parte a lui, Hristos Domnul cu Evanghelia, iar de altă parte Preacurata Fecioară Născătoare de Dumnezeu cu omoforul, au dat înapoi cele luate de la dînsul, cunoscînd din aceea că a fost plăcută lui Dumnezeu cea îndrăzneală a sfântului. Deci, părinții au tăcut și ca pe un plăcut al lui Dumnezeu, foarte mult l-au cinstit.

Întorcîndu-se Sfântul Nicolae de la sobor, a venit la turma sa aducînd pace, binecuvîntare și învățătură sănătoasă la toată mulțimea poporului, cu gura sa cea de miere izvoritoare. Apoi pe turma cea nesănătoasă și străină a tăiat-o din rădăcină și pe ereticii cei împietriți și nesimțitori, care îmbătrîniseră în răutate, muștrîndu-i, i-a izgonit de la turma lui Hristos, ca un lucrător de pămînt înțelept, care curăță toate cele ce sînt pe arie și în teasc, iar pe cele mai bune le alege, apoi pleava o scutură.

Astfel preaînțeleptul lucrător al ariei lui Hristos, Sfântul Nicolae, umplea cu roduri bune hambarul cel duhovnicesc, iar pleava vicleșugului nălucitor și ereticesc o vîntura și o lepăda departe de grîul Domnului. Pentru această pricină Sfînta Biserică îl numește lopată care vîntura învățăturile lui Arie ca pleava. El era cu adevărat lumina lumii și sarea pămîntului, de vreme ce viața lui era luminată și cuvîntul lui dres cu sarea înțelepciunii. Căci avea bunul păstor mare purtare de grijă pentru turma sa în nevoile ce i se întîmplau, nu numai cu pășunea cea duhovnicească hrănind-o pe dînsa, ci și de hrana cea trupească purta grijă.

Altă dată, întâmplându-se în țara Lichiei foamete mare și cetatea Mirelor lipsindu-se de tot felul de hrană, iar poporul fiind în mare lipsă, arhiereul lui Dumnezeu, milostivindu-se spre poporul cel sărac care pierdea de foame, s-a arătat noaptea în somn unui neguțător din Italia, care umpluse o corabie cu grâu, vrînd să meargă cu ea în altă țară și dîndu-i trei galbeni arună, i-a poruncit să meargă în cetatea Mira și acolo să-și vîndă grîul cu preț. Deșteptîndu-se neguțătorul din somn și aflînd în mîna sa trei galbeni, s-a înspăimîntat, minunîndu-se de un vis ca acela.

Pentru minunea aceea nu s-a arătat neguțătorul neascultător, spre a face ceea ce i s-a poruncit. Ci, s-a pogorît în cetatea Mira și a vîndut grîul celor ce erau într-însa, netăinuind arătarea Sfîntului Nicolae, ce i s-a făcut lui în somn. Iar cetățenii, aflînd mîngîiere în cea foamete și auzind cele istorisite, au dat slavă și mulțumire lui Dumnezeu și fereceau pe marele arhiereu Nicolae, pe hrănitorul lor cel minunat.

În vremea aceea, s-a făcut o tulburare în Frigia cea mare, de care auzind împăratul Constantin a trimis trei voievozi împreună cu ostașii cei ce erau sub dîșii să liniștească cea tulburare. Iar numele voievozilor sînt acestea: Nepotian, Ursul și Erpilion. Aceștia, cu multă sîrguință, plecînd din Constantinopol au venit în oarecare liman al eparhiei Lichiei, care se numește malul Andrian, unde era o cetate. Și de vreme ce nu le da mîna să meargă, pentru că marea era învolburată, așteptau la limanul acela liniștirea mării. Atunci, unul din ostași ieșind din corabie ca să cumpere cele de trebuință, lua cele străine cu sila, precum este obiceiul ostașilor. Adeseori făcînd acestea, făceau pagubă celor ce viețuiau acolo. Pentru această pricină s-a făcut gîlceavă și tulburare, ba și război era să se facă din amîndouă părțile, la locul ce se numea Placomata.

Înștiințîndu-se de aceasta, Sfîntul Nicolae nu s-a lenevit a merge singur către țărmul acela și în cetate, ca să potolească cearta dintre dîșii. Apoi, îndată, toată cetatea și voievozii, auzind de venirea sfîntului, i-au ieșit în întîmpinare și s-au închinat lui. Sfîntul a întrebat pe voievozi de unde sînt și unde merg? Ei au zis că sînt trimiși de împărat în Frigia să potolească tulburarea ce s-a făcut acolo. Sfîntul i-a sfătuit să dea învățătură ostașilor lor ca să nu facă supărare poporului. Apoi, luînd pe voievozi în cetate, i-a ospătat cu dragoste. Iar ei, certînd pe ostași, au potolit tulburarea și s-au învrednicit de binecuvîntarea sfîntului.

Făcîndu-se aceasta, au venit oarecari cetățeni din Mira, care, plîngînd cu lacrimi și căzînd la picioarele sfîntului, cereau ajutor pentru niște oameni osîndiți fără de vină. Ei spuneau cu mîhnire, că, nefiind sfîntul acolo, a venit Eustatie ighemonul și, umplîndu-și mîinile cu bani de la oarecari oameni răi, a osîndit la moarte pe trei bărbați din cetatea lor, care n-au greșit nimic, "de care lucru toată cetatea se mîhnește și plînge, așteptînd întoarcerea ta, stăpîne; că de ai fi fost tu acasă, n-ar fi îndrăznit ighemonul a face o judecată așa nedreaptă".

Arhiereul lui Dumnezeu, auzind unele ca acestea, s-a mîhnit cu sufletul și, luînd împreună cu dînsul pe voievozi, îndată a plecat. Ajungînd la locul ce se numește Leu, au întîlnit pe niște oameni venind și i-au întrebat dacă știu ceva de acei trei bărbați care sînt osîndiți la moarte. Ei au zis către dînsul: "I-am lăsat în cîmpul lui Castor și al lui Polux, fiind aduși acolo ca să-i taie". Atunci sfîntul s-a îndreptat în grabă la locul acela, sîrguindu-se a ajunge mai înainte de uciderea cea nevinovată a acelor. Ajungînd la locul acela, a văzut popor mult stînd acolo și pe cei trei bărbați osîndiți, avînd mîinile legate și fețele acoperite și plecate la pămînt și cu grumazii goi, așteptînd desăvîrșita tăiere. Atunci a văzut pe gealat scoțînd sabia spre a-i ucide, arătîndu-se tulburat și cu chip sălbatic, pentru care motiv cea priveriște era tuturor înfricoșată și de plîngere. Atunci, arhiereul lui Hristos, tulburîndu-se în suflet, a intrat cu îndrăzneală prin popor și, apucînd sabia din mîna gealatului, a aruncat-o la pămînt, netemîndu-se de nimic, iar pe bărbați i-a dezlegat din legături.

Toate acestea le făcea sfântul cu mare îndrăzneală și nu era nimeni care să-l oprească; căci cuvîntul lui era cu stăpînire și lucrul său cu putere dumnezeiască, fiind mare înaintea lui Dumnezeu și a tot poporul. Acei trei bărbați, izbăviți de moarte, văzîndu-se întorși din ghearele morții către viață, plîngeau de bucurie cu lacrimi fierbinți și strigau cu mulțumire toți cei ce se adunaseră acolo. Apoi a venit și ighemonul Eustatie, iar plăcutul lui Dumnezeu l-a trecut cu vederea și, cînd se apropia de el, îi întorcea fața, iar cînd cădea la picioarele lui, nu-l primea. Zicea sfântul că-l va spune la împărat și va ruga pe Dumnezeu spre a-l pedepsi; apoi, cu desăvîrșite munci îl îngrozea foarte, ca pe unul care nu-și ocîrmuiește cu dreptate stăpînirea. Iar el, fiind muștrat de conștiință și înfricoșat de îngrozirea sfîntului, cu lacrimi cerea milă și se ruga din tot sufletul, căindu-se pentru nedreptatea sa, căutînd să se împace cu marele părinte Nicolae. Vina o arunca asupra lui Simonit și a lui Eudoxie, cei mai de frunte ai cetății, dar minciuna nu putea să se tăinuiască, pentru că sfîntul știa cu dinadinsul că, fiind mituit cu aur, a osîndit la moarte pe cei nevinovați și tot poporul dădea mare mulțumire Sfîntului părinte Nicolae. Abia fiind împlînzit plăcutul lui Hristos, a iertat pe ighemon, fiindcă acum singur, cu smerenie și cu multe lacrimi, mărturisea greșeala sa și nu mai arunca pe altcineva.

Voievozii cei mai sus pomeniți, împreună cu cei ce veniseră cu dînșii, văzînd toate cele ce s-au petrecut, s-au minunat de rîvna și de bunătatea marelui arhieru al lui Dumnezeu. Apoi, învrednicindu-se de sfintele lui rugăciuni și, primind binecuvîntarea sa ca pe un dar, s-au dus în Frigia ca să împlinească porunca împăratului. Deci, mergînd acolo, au alinat tulburarea ce era și săvîrșind toate cele poruncite lor de împăratul, s-au întors cu bucurie în Vizantia și au avut cinste și multă laudă de la împărat și de la toți dregătorii. De atunci, pentru slava lor cea mare, petreceau în palat, unde au și fost învredniciți a fi în sfatul împărătesc. Dar ochii cei zavistnici și vicleni ai oamenilor răi, neputînd a-i vedea într-o mărime ca aceea, s-au pornit spre răutate și vrăjmășie.

De aceea, împletind cei răi sfat viclean, s-au apropiat de Avlavie, eparhul cetății, urzind cumplite clevetiri asupra bărbaților acestora și zicînd: "N-au sfătuit bine voievozii, nici nu va fi bun sfîrșitul sfatului lor, că ei încep lucruri noi, care acum au intrat în urechile noastre și meșteșugesc cele viclene asupra împăratului". Astfel, clevetind asupra lor, mulțime de aur au dat eparhului și au dus acea clevetire și în urechile împăratului. Auzind, împăratul îndată a poruncit, ca, fără altă întrebare, să-i arunce în temniță pe cei trei voievozi, ca să nu fugă pe ascuns și să săvîrșescă sfatul lor cel rău. Deci voievozii erau în legături și în temniță, neștiind pentru ce sînt aruncați acolo, că nu se știau a fi vinovați cu nimic.

Trecînd puțină vreme, clevetitorii s-au temut ca nu cumva să se vădească clevetirea lor cea mincinoasă și să iasă la iveală răutatea lor, încît să se întoarcă asupra lor toată nevoia. Pentru aceea, cu multe rugăciuni s-au apropiat de eparh, sfătuiindu-l să nu lase mai multă vreme în viață pe acei bărbați, ci degrabă să facă judecată de moarte, după hotărîrea cea dintîi. Iar eparhul, care se îndulcise cu iubirea de aur, auzind acestea a pus sfîrșit făgăduinței. Deci, îndată s-a dus la împărat cu față mîhnită și cu chip posomorît, ca un vestitor de rău, vrînd a se arăta că se îngrijește mult pentru viața împăratului și cu credință se sîrguiește pentru dînsul. Apoi a început, în felurite chipuri, a-l înșela cu cuvinte viclene și meșteșugite, pornindu-l spre mînie asupra celor nevinovați și zicînd: "Nici unul din cei ce stau în temniță nu vor a se pocăi, împărate, ci, petrecînd în cel dintîi gînd rău, nu încetează a cugeta vicleșug și a gîndi asupra ta cu răutate. Deci, poruncește mai iute să-i omoare, ca nu cumva apucînd ei înainte, să săvîrșescă răutatea pe care au pornit-o asupra ta, astfel vor ajunge la sfîrșit scopurile lor cele rele".

Cu aceste cuvinte fiind tulburat împăratul, a osîndit la moarte pe cei nevinovați; dar fiind seară, s-a amînat uciderea lor pînă a doua zi dimineață. Înștiințîndu-se despre aceasta, străjerul temniței și

plîngînd mult pentru o năpastă ca aceea, pusă asupra acelor nevinovați, a venit la voievozi, zicînd: "Mai bine ar fi fost de mine să nu vă fi cunoscut pe voi, nici să mă fi îndulcit de dragoste și cu vorbe la masă, căci mai cu înlesnire aș fi răbdat acum despărțirea de voi și mai puțină jale mi-ar fi pricinuit năpasta ce a venit asupra voastră. Apoi n-ar fi venit o mîhnire ca aceasta asupra sufletului meu, pentru că mîine dimineață, vai mie! ne vom despărți unul de altul cu amar și de acum nu voi mai vedea prea iubitele voastre fețe, nici vă voi mai auzi vorbind, căci s-a poruncit să vă omoare. Deci să rînduiți dacă vreți ceva, pentru averea voastră, că acum este vremea, ca să nu apuce moartea voința voastră".

Zicînd acestea cu tînguire, iar ei știindu-se nevinovați față de împărat și deci nevrednici de moarte, și-au rupt hainele și cumplit își smulgeau părul, zicînd: "Ce vrăjmași au pizmuit asupra vieții noastre și pentru ce să murim noi ca niște tîlhari? Că n-am făcut nimic vrednic de moarte". Atunci chemau pe ai lor pe nume, pe rude și pe cunoscuți și puneau martor pe Dumnezeu că nimic rău n-au făcut și plîngeau amar.

Unul dintr-înșii, cu numele de Nepotian, și-a adus aminte de Sfîntul Nicolae, care, stînd în Mira înaintea celor trei bărbați, li s-a făcut lor ajutor preaslăvit și preabun apărător, izbăvind-i pe aceia de moarte. Despre aceasta zicînd, unul către altul se rugau: "Dumnezeule al lui Nicolae, care ai izbăvit pe cei trei bărbați de moartea cea nedreaptă, caută acum și asupra noastră că nu avem alt ajutor între oameni; pentru că iată ne-a cuprins mare nevoie și nu are cine să ne izbăvească din această năpastă. Iată și glasul nostru a amuțit, mai înainte de ieșirea sufletului și limba noastră se usucă, aprinzîndu-se de focul inimii, iar acum nici rugăciuni nu mai putem să-ți aducem. Degrabă să ne întîmpine îndurările Tale, Doamne, și ne scoate pe noi din mîinile celor ce vor sufletele noastre, că iată mîine de dimineață vor să ne omoare; sîrguiește spre ajutorul nostru și ne izbăvește pe noi, cei nevinovați de moarte".

Dumnezeu, auzind rugăciunile celor ce se temeau de El și, ca un tată miluind pe fii, le-a trimis spre ajutor pe sfîntul și plăcutul Său, pe marele arhiereu Nicolae. Căci în acea noapte, dormind împăratul, i s-a arătat în vis arhiereul lui Hristos, zicînd așa: "Scoală-te iute și eliberează pe cei trei voievozi, care sînt ținuți în temniță, pentru că fără de vină sînt clevețiți și cu nedreptate pătinesc". Și, spunînd tot adevărul, i-a zis: "De nu mă vei asculta și de nu-i vei elibera pe dînșii, apoi voi ridica asupra ta război precum a fost în Frigia și rău vei pătimi". Mirîndu-se împăratul de îndrăzneala Sfîntului Nicolae, se gîndea cum a îndrăznit noaptea fără de vreme a intra înăuntru palatului său și i-a zis: "Cine ești tu care îndrăznești a aduce o îngrozire ca aceasta asupra stăpînirii noastre?". El i-a răspuns: "Nicolae îmi este numele și sînt arhiereul mitropoliei Mirelor".

Împăratul s-a tulburat de acea vedenie și, sculîndu-se, se gîndea ce este aceasta? Asemenea și lui Avlavie, eparhul, într-acea noapte, dormind el, i s-a arătat în vis sfîntul și tot același lucru i-a spus pentru acei bărbați. Deșteptîndu-se, Avlavie s-a temut și se îngrozea în mintea sa de ceea ce văzuse. Apoi a venit oarecine de la împărat spunîndu-i ce a văzut și acesta în vis. Iar el degrabă mergînd la împărat i-a spus vedenia și ceea ce i s-a arătat lui și se minunară amîndoi de acea vedenie preaslăvită, care deopotrivă li s-a făcut la amîndoi.

Îndată a poruncit împăratul să aducă înaintea sa pe voievozii din temniță și a zis către dînșii: "Ce vrăjitorii ați făcut de ați trimis asupra noastră asemenea vedenii? Căci arătîndu-se un bărbat ne-a îngrozit foarte rău, lăudîndu-se că degrabă va aduce război", iar ei neștiind nimic se întrebau unul pe altul, de știe vreunul ceva - că nici unul nu știa nimic - și cu ochii umiliți au căutat unul spre altul.

Văzînd împăratul una ca aceasta, s-a schimbat în blîndețe și a zis către dîșii: "Netemîndu-vă de rău, spuneți adevărul". Iar ei cu ochii plini de lacrimi și foarte mult tulburîndu-se, au zis: "Noi, împărate, vrăjitorii nu știm, nici am plănuit ceva rău asupra stăpînirii tale, nici am gîndit ceva, martor ne este nouă ochiul cel a toate văzător al Domnului. Iar de nu va fi așa și vei afla vicleșug întru noi, apoi să nu faci cu noi nici o milă; și nu numai cu noi acești trei, ci chiar pe neamul nostru să nu-l cruți. Noi ne-am învățat de la părinții noștri a cinsti pe împărat și, mai vîrtos decît toate, a avea credință către dînsul. Drept aceea, acum cu credință am păzit viața ta, iar cele încredințate nouă, precum s-a căzut dregătoriei noastre, bine le-am cîrmuit, slujind cu osîrdie poruncii tale; căci tulburarea cea din Frigia am potolit-o și războiul cel plănuit de vrăjmași l-am risipit, arătînd prin aceasta vitejia noastră cu fapta înaintea ta, precum vor spune cei ce știu bine. Iar stăpînia ta mai înainte ne-ai dăruit cinste, iar acum cu asprime te-ai înarmat asupra noastră, fiind cumplit judecați și cu groază așteptăm a pătimi. Așadar, precum ni se pare nouă, o, împărate, osîrdia noastră către tine a fost pricinuitoare nouă de mari munci, căci în loc de slavă și de cinstea pe care am nădăjduit-o, frica morții și osîndirea ne-a cuprins pe noi".

Umilindu-se împăratul de aceste cuvinte, se căia de batjocura adusă bărbaților acelora; fiindcă se cutremura de judecata lui Dumnezeu și se rușina de porfira cea împărătească; căci cel ce se nevoiește a pune altora legi, vede însuși că face judecăți fără de lege. Deci, într-acel ceas a căutat mai cu milă asupra lor și a început a vorbi către ei cu blîndețe. Iar ei, uitîndu-se cu umilință către împărat, îndată au văzut chipul Sfîntului Nicolae șezînd împreună cu împăratul și făcîndu-le milostivire și iertare. Aceasta însă nimeni nu o vedea, fără numai cei trei voievozi. Atunci, luînd ei îndrăzneală au zis cu glas tare: "Dumnezeule al lui Nicolae, care ai izbăvit odinioară pe cei trei bărbați în Mira de la moartea cea nedreaptă, scoate-ne și pe noi, robii tăi, din această nevoie, ce ne stă asupra". Iar împăratul, luînd cuvînt, a zis: "Cine este Nicolae și pe care bărbați a izbăvit? Spuneți-mi cu de-amănuntul aceasta". Iar Nepotian i-a povestit toate.

Atunci împăratul, cunoscînd pe Sfîntul Nicolae că este mare plăcut al lui Dumnezeu și minunîndu-se de îndrăzneala și de rîvna lui pentru cei năpăstuiți, a liberat pe voievozii aceia, zicîndu-le: "Nu eu vă dăruiesc viața, ci marele slujitor al lui Dumnezeu, Nicolae, pe care voi l-ați chemat spre ajutor. Deci să mergeți la dînsul și să-i dați mulțumire, apoi spuneți-i lui din partea mea: "Iată am făcut cele poruncite de tine; deci nu te mînia asupra mea, plăcutule al lui Hristos!". Acestea zicînd, le-a încredințat o Evanghelie ferecată cu aur, o cădelniță de aur, împodobită cu pietre scumpe și două sfeșnice, poruncindu-le să le dea bisericii din Mira.

Astfel, cei trei voievozi dobîndind preaslăvita mîntuire, îndată au pornit pe cale și cu bucurie au venit la sfînt, pe care cu veselie l-au văzut. Apoi mare mulțumire i-au dat, ca unuia care le-a făcut o bunătate ca aceea și cîntau, zicînd: Doamne, Doamne, cine este asemenea Ție Cel ce izbăvești pe săracul din mîna celor mai tari decît dînsul?" Apoi, nici pe cei săraci nu i-au lăsat nemiluți, ci și pe aceia i-au îndestulat din averile lor, iar după aceea, cu bună sporire s-au întors la ale lor.

Acestea sînt lucrurile lui Dumnezeu, care măresc pe plăcutul Său. De aceea, ca o pasăre ducîndu-se vestea despre dînsul pretutindeni, a străbătut luciul mărilor și toată lumea, încît nici un loc nu rămăsese, unde să nu fi fost auzite minunile cele mari ale slăvitului arhiereu Nicolae, după darul cel dat lui de la Atotputernicul Dumnezeu.

Odată niște corăbieri plutind de la Egipt spre părțile Licie, li s-a întîmplat o furtună mare, încît și pînzele au fost aruncate jos, iar corabia era să se sfarme de tulburarea valurilor celor mari. Atunci toți se speriară de moarte. Iar cînd și-au adus aminte de marele arhiereu Nicolae - pe care niciodată nu-l văzuseră, decît numai auziseră de dînsul, că este grabnic ajutorător celor ce-l cheamă

Întru nevoi -, s-au îndreptat cu rugăciunile către dînsul și l-au chemat în ajutor. Iar sfîntul, îndată s-a arătat lor și a intrat în corabie, zicînd: "Iată, m-ați chemat și am venit ca să vă ajut; deci nu vă temeți". Apucînd cîrma, se vedea cum cîrmuiește corabia. Apoi a certat vîntul și marea, precum și Domnul nostru odinioară Care a zis: Cel ce crede în Mine și lucrurile care le fac Eu, acela le va face. Astfel, credinciosul rob al Domnului porunca mării și vîntului și acelea îi erau ascultătoare.

După aceea corăbierii, purtați de vînt lin, au sosit în cetatea Mira și, ieșind din corabie, au mers în cetate, vrînd să-l vadă pe cel ce i-a izbăvit din nevoi. Văzîndu-l mergînd la biserică, au cunoscut pe făcătorul lor de bine și, alergînd, au căzut la picioarele lui, dîndu-i mulțumire. Iar Minunatul Nicolae, nu numai din nevoia cea trupească și de moarte i-a izbăvit pe aceia, ci și pentru mîntuirea sufletelor lor a avut purtare de grijă; căci, fiind mai înainte-văzător a văzut într-însii cu ochii cei duhovnicești gîndul păcatului, care depărtează pe om de Dumnezeu și-l abate de la poruncile lui. De aceea a zis către dînșii: "Cunoșteți-vă pe voi, rogu-vă, o, fiilor, cunoașteți-vă inimile voastre și gîndurile vi le îndreptați spre bună plăcere de Dumnezeu, pentru că, deși ne tănuim și ne socotim a fi buni de către ceilalți oameni, dar de Dumnezeu nimic nu se poate tănui. De aceea sîrguiți-vă cu toată osîrdia a păzi sfințenia cea sufletească și curățenia cea trupească, căci sînteți biserică a lui Dumnezeu, precum grăiește dumnezeiescul Apostol Pavel: De va strica cineva casa lui Dumnezeu, pe acela strica-l va Dumnezeu.

Astfel, muștrînd pe bărbații aceia cu cuvinte folositoare de suflet, i-a eliberat cu pace, căci fericitul avea obiceiul de muștrare, ca un tată iubitor de fii, iar fața lui era ca a îngerului lui Dumnezeu, strălucind cu darul cel dumnezeiesc. Din fața lui ieșea o rază preastrălucită, ca și din a lui Moise și vederea lui aducea mult folos celor ce priveau spre dînsul; căci dacă cineva ar fi fost îngreuiat cu orice fel de patimă sau cu întristare sufletească, numai dacă ar fi privit spre sfîntul, îndată afla îndestulată mîngîiere întristării sale. Sau de vorbea cineva cu dînsul, mult sporea întru cele bune. Așa că nu numai cei credincioși, dacă se întîmpla a auzi ceva din limba cea dulce și izvorîtoare de miere, ci și cei necredincioși se umileau și se povățuiau spre mîntuire, lepădînd răutatea necredinței cea din tinerețe și primind în inimă cuvîntul cel drept al adevărului.

Marele plăcut al lui Dumnezeu a viețuit ani destui, strălucind în mijlocul cetății Mirelor cu dumnezeieștile podoabe, după cum zice dumnezeiasca Scriptură: "Ca un luceafăr de dimineață prin mijlocul norilor, ca luna plină de zilele sale și ca soarele ce strălucește asupra Bisericii Dumnezeului Celui prea înalt, ca un crin lîngă izvoarele apelor și ca niște mir de mult preț, bine mirosind tuturor".

În adînci bătrînețe, fiind plin de zile bune, și-a dat datoria cea de obște a firii omenești, bolind puțin cu trupul, apoi și-a săvîrșit bine viața sa vremelnică. Deci a fost petrecut cu bucurie și cu psalmi la viața cea neîmbătrînită și fericită, însoțindu-l sfinții îngeri și întîmpinîndu-l cetele sfinților.

Lîngă cîstitul lui trup adunîndu-se episcopi de prin toate cetățile, în mulțime fără număr, l-au pus cu cinste în biserica cea sobornicească a mitropoliei Mirelor, în ziua a șasea a lunii decembrie. Apoi se săvîrșiră multe minuni de către sfintele moaște ale plăcutului lui Dumnezeu. Pentru că a izvorîț mir cu bună mireasmă din moaștele lui, cu care, ungîndu-se cei bolnavi, dobîndeau sănătate. Din această pricină, de la marginile pămîntului alerga lumea la mormîntul lui, căutînd tămăduirea bolilor și nu se lipseau de ceea ce căutau, căci toate neputințele se vindeau cu acel sfînt mir, nu numai cele trupesti, ci și cele sufletești, iar duhurile cele viclene se îngrozeau, nu numai în viață, ci și după moartea sa le biruia pe acelea, cum și acum le biruiește.

Odată, niște bărbați temători de Dumnezeu, de la gura rîului ce se numește Tanais, auzind de moaștele cele izvorîtoare de mir și vindecătoare ale arhiereului lui Hristos, Nicolae, care se afla în

Mira, cetatea Lichiei, s-au sfătuit să meargă pe mare, acolo, pentru închinăciune. Umplînd corabia cu grîu, voiau să plutească. Dar vicleanul diavol, care era sălăşluit mai înainte în capiştea Artemidei şi pe care îl izgonise de acolo Sfîntul Nicolae, risipind capiştea, simţind că vrea să plece corabia către marele părinte, mîniindu-se pentru risipirea capiştei cum şi pentru izgonirea sa de acolo, se sîrguia cu toată puterea să se răzbune asupra sfîntului.

Astfel, diavolul s-a gîndit să facă împiedicare bărbatilor acelora din calea pe care o plănuiseră şi să-i lipsească de sfinţenie, făcîndu-le piedici dorinţei lor. Deci s-a prefăcut în chip de femeie şi se făcea că poartă un vas plin cu untdelemn, apoi a zis către bărbatii aceia: "Aş fi vrut să duc aceasta la mormîntul sfîntului, dar foarte mult mă tem pe mare, că nu este cu putinţă unei femei neputincioase ca mine şi bolnavă cu stomacul, a îndrăzni să călătorească pe atîta noian. Pentru aceea, rogu-vă pe voi ca, luînd vasul acesta, să-l duceţi la mormînt şi să turnaţi untdelemn în candela sfîntului". Zicînd diavolul acestea, a dat vasul în mîinile acelor iubitori de Dumnezeu. Nu se ştia însă cu ce fel de vrăji era amestecat acel untdelemn, ca să vatăme şi să prăpădească pe cei din corabie. Dar aceia, neştiind lucrarea vicleanului, au ascultat cererea lui şi au luat vasul cu untdelemn diavolesc şi, pornind de la mal, în ziua aceea au plutit bine. Însă a doua zi a început a sufla vîntul dinspre miazănoapte şi a face plutirea cu anevoie; deci, multe zile primejduindu-se de valuri, se gîndeau să se întoarcă înapoi. Întorcînd corabia, li s-a arătat Sfîntul Nicolae, plutind într-o barcă mai mică şi le zise: "Unde mergeţi, bărbatilor? Pentru ce aţi lăsat calea ce vă stă înainte şi vă întoarceţi? În mîna voastră este a potoli viforul şi a face corabiei calea uşoară, căci este diavolească cea rea măiestrie care vă împiedică în călătoria voastră. Că nu o femeie v-a dat vasul, ci însuşi diavolul; deci aruncaţi-l în mare şi îndată veţi avea calea cu bună sporire".

Auzind acestea, bărbatii aceia au luat vasul şi l-au aruncat în adîncul mării. Şi făcînd aceasta, îndată a ieşit de acolo fum negru şi pară de foc, care a umplut văzduhul de miros greu, iar marea se desfăcu şi fierbînd apa din adînc, clocotea. Iar picăturile apei erau ca nişte scînteii de foc, încît foarte mult s-au temut cei ce erau în corabie şi de frică ţipau. Dar ajutorul care se arătase lor, poruncind să îndrăznească şi să nu se teamă, a alinat marea; apoi pe călători, izbăvindu-i de frică, i-a făcut a pluti fără primejdie spre Licia. Atunci, îndată, venind o răcoreală cu bună mireasmă, a suflat asupra lor şi s-au bucurat; apoi au plutit cu bine pînă la cetatea cea dorită. Acolo, închinîndu-se moaştelor celor izvorîtoare de mir ale grabnicului ajutor şi apărător, mulţumeau Atotputernicului Dumnezeu. Apoi, înălţînd rugăciuni marelui părinte, s-au întors în ţara lor, povestind tuturor, cu lacrimi de bucurie, ceea ce li se întîmplase pe cale.

Multe, mari şi preaslăvite minuni a făcut Sfîntul Nicolae, acest mare plăcut al lui Dumnezeu, pe uscat şi pe mare, ajutînd celor ce erau în primejdii, izbăvind de înecare şi scoţîndu-i din adîncul mării la uscat; răpindu-i din robie şi aducîndu-i la casele lor; izbăvind din legături şi din temniţe, apărînd de tăierea de sabie şi scăpînd de la moarte, apoi multora le-a dat tămăduiri: orbilor, vedere; şchiopilor, umblare; surzilor, auz; muţilor, grai. Pe mulţi, din cei ce pătimeau în sărăcia cea mai mare, i-a îmbogăţit, iar celor flămînzi le-a dat hrană. Şi la toată nevoia, s-a arătat gata ajutor, apărător cald, grabnic folositor şi sprijinitor; iar acum, deasemenea, ajută pe cei ce-l cheamă şi din primejdii îi izbăveşte. Ale cărui minuni precum este cu neputinţă a le număra, tot aşa cu anevoie este a le descrie. Pe acest mare făcător de minuni îl ştie Răsăritul şi Apusul, şi toţi creştinii cunosc nenumăratele lui minuni. Deci, să se slăvească printr-însul Dumnezeu Cel Unul în Treime lăudat: Tatăl, Fiul şi Duhul Sfînt, Căruia se cuvine laudă în veci. Amin.